

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Powiatu Poddębickiego
z dnia

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE PODDĘBICKIM
NA LATA 2024 – 2026**

PODDEBICE 2024

Spis treści:

I.	Wstęp	str. 3
II.	Zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.....	str. 4
III.	Charakterystyka i diagnoza powiatu poddębickiego.....	str. 6
IV.	Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie.....	str. 8
V.	Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie.....	str. 10
VI.	Usamodzielniani wychowankowie.....	str. 11
VII.	Analiza SWOT.....	str. 13
VIII.	Cel Programu i zadania do realizacji	str.14
IX.	Oczekiwane rezultaty realizacji Programu	str. 17
X.	Zakładane źródła finansowania Programu	str. 18
XI.	Adresaci Programu.....	str.18
XII.	Realizatorzy Programu	str. 18
XIII.	Monitoring i ewaluacja Programu	str. 19

Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami (...)

Preambuła ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

I. Wstęp

Niniejszy Program sporządzony został w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 180 pkt 1 w/w ustawy do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej. Pierwszy taki Program powstał w 2012 roku i obowiązywał w latach 2012-2014, kolejne Programy powstały odpowiednio: w 2015 roku - na lata 2015-2017, w roku 2018 - na lata 2018-2020 oraz w roku 2021 na lata 2021-2023.

Jak wynika z obowiązującego obecnie stanu prawnego, systemem pieczy zastępczej nazywamy zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach braku możliwości sprawowania opieki i wychowania przez rodziców biologicznych. Jednostkami wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W powiecie poddębickim Organizatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poddębicach- zgodnie z Zarządzeniem Nr 8/2012 Starosty Poddębickiego z dnia 19 stycznia 2012 roku.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła kompetencje w zakresie pracy z rodziną biologiczną między samorząd gminny i powiatowy, tj. określiła, co należy do zadań własnych gmin, a co do zadań powiatu w zakresie pomocy rodzinie i organizacji pieczy zastępczej. Aby lokalny system wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przynosił pożądane efekty należy położyć szczególny nacisk na profilaktykę oraz pracę z rodziną biologiczną. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej. Stąd też potrzeba opracowania powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej, który z uwzględnieniem

lokalnych uwarunkowań, nakreśli kierunki działań w perspektywie 3 – letniej. Głównym celem tego Programu jest zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnych formach opieki zastępczej, stosownych środków finansowych z tym związanych oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Program zakłada kontynuację dotychczasowych działań, których efektywność pozwalała na zabezpieczenie miejsc w pieczy zastępczej zgodnie z potrzebami. Program, określa kierunki działań, zawiera diagnozę sytuacji pieczy zastępczej na terenie powiatu poddębickiego z uwzględnieniem dynamiki zmian w tym obszarze w latach 2021-2023 oraz ustala zakres prowadzonej działalności na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej.

Powyższy Program jest zgodny z założeniami „Strategii w zakresie polityki społecznej województwa łódzkiego do 2030 roku”, przyjętej Uchwałą nr XLVIII/577/22 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 27 września 2022 r. – Obszar: Wsparcie rodzin i dzieci, Kierunek II- Poprawa jakości i dostępności systemu pieczy zastępczej i adopcji Kierunek III- Kompleksowe wsparcie dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej i placówek całodobowego pobytu oraz Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2024 na terenie Powiatu Poddębickiego, przyjętej Uchwałą Rady Powiatu Nr XLIII/262/14 z dnia 26.06.2014r. – Priorytet I poprawa warunków powstawania i funkcjonowania rodzin, wsparcie rodzin w wychowaniu i edukacji dzieci.

II. Zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Zadania Gminy:

- opracowanie i realizacja trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny,
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- finansowanie: podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny, kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające,
- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- sporządzanie sprawozdawczości,
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Zadania Powiatu:

- opracowanie i realizacja trzyletnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit zawodowych rodzin zastępczych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający

założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej,

- zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia,
- tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,
- prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym,
- organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego, kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa,
- wprowadzanie, aktualizacja i usuwanie danych z rejestru zawierającego m.in. wykaz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, wykaz osób posiadających pozytywną lub negatywną wstępną kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wykaz kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wykaz rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, placówek opiekuńczo-wychowawczych, osób usamodzielnianych,
- kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka,
- finansowanie świadczeń dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej na własnym lub na terenie innego powiatu, pomocy dla osób usamodzielnianych, szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych,
- sporządzanie sprawozdawczości.

Zadania Samorządu Województwa:

- prowadzenie interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych i regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych,
- opracowanie programów dotyczących wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, będących integralną częścią strategii rozwoju województwa,
- promowanie nowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr jednostek organizacyjnych samorządu gminnego i powiatowego,
- sporządzanie sprawozdawczości,
- wprowadzanie danych do rejestru, ich aktualizacja i usuwanie.

III. Charakterystyka i diagnoza powiatu poddębickiego

Powiat poddębicki położony jest w centralnej części Polski, w województwie łódzkim, posiada typowo rolniczy charakter. Obejmuje sześć gmin: Dalików, Pęczniew, miasto i gmina Poddębice, miasto i gmina Uniejów, Wartkowice, Zadzim. Powiat poddębicki zajmuje powierzchnię 88.121 ha, a liczba mieszkańców powiatu poddębickiego w latach 2021-2023 kształtowała się następująco:

- rok 2021 – 40.349 (*dane urzędów stanu cywilnego z terenu powiatu poddębickiego*)
- rok 2022- 40.156 (*dane urzędów stanu cywilnego z terenu powiatu poddębickiego*)
- rok 2023- 39.939 (*dane urzędów stanu cywilnego z terenu powiatu poddębickiego, stan na 30.11.2023*).

Diagnostując problemy społeczne oraz środowisko rodzinne zagrożone różnego rodzaju dysfunkcjami należy mieć na uwadze osoby korzystające z pomocy zapewnianej przez lokalne ośrodki pomocy społecznej. Warto jednak podkreślić, iż dane statystyczne i sprawozdawczość nie do końca przedstawiają rzeczywiste problemy osób w trudnej sytuacji życiowej: osobistej lub finansowej.

Do najczęściej pojawiających się powodów korzystania z pomocy społecznej na terenie powiatu poddębickiego w latach 2021-2023 należały:

- ubóstwo
- potrzeba ochrony macierzyństwa (wielodzietność)
- bezrobocie
- niepełnosprawność
- długotrwała lub ciężka choroba
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (rodziny niepełne, rodziny wielodzietne)
- przemoc domowa
- alkoholizm
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego
- zdarzenia losowe.

Tabela 1. Liczba mieszkańców w latach 2021-2023 w poszczególnych gminach powiatu poddębickiego

Gmina/rok	2021	2022	2023 (stan na 30.11.2023)
Liczba osób			
Dalików	3925	3934	3967
Pęczniew	3510	3491	3474
Poddębice	14984	14875	14764
Uniejów	6755	6719	6669
Wartkowice	6241	6240	6204
Zadzim	4934	4897	4861

Źródło informacji: dane urzędów stanu cywilnego z terenu powiatu poddębickiego

Tabela 2. Liczba osób objętych pomocą społeczną w latach 2021-2023 w poszczególnych gminach

Gmina/rok	2021	2022	2023 (stan na 30.11.2023)
Liczba osób			
Dalików	287	271	230
Pęczniew	372	358	304
Poddębice	405	387	352

Uniejów	440	444	331
Wartkowice	177	161	162
Zadzim	168	156	153

Źródło informacji: dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu poddębickiego

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej może zostać przydzielony asystent rodziny. Na dzień 31.12.2023 r. wszystkie gminy z terenu powiatu poddębickiego miały zatrudnionego asystenta rodziny.

Z tabeli poniżej wynika, iż liczba rodzin objętych wsparciem asystentów w poszczególnych gminach jest zróżnicowana, podobnie jak liczba dzieci w tychże rodzinach.

Tabela 3. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w poszczególnych gminach powiatu poddębickiego w latach 2021-2023

Gmina/rok	2021	2022	2023
Liczba rodzin			
Dalików	14	17	16
Pęczniew	12	12	13
Poddębice	15	15	14
Uniejów	15	15	11
Wartkowice	15	14	15
Zadzim	10	10	11

Źródło informacji: dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu poddębickiego

Tabela 4. Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny w poszczególnych gminach powiatu poddębickiego w latach 2021-2023

Gmina/rok	2021	2022	2023
Liczba dzieci w rodzinach			
Dalików	33	34	29
Pęczniew	26	21	19
Poddębice	27	32	31
Uniejów	31	32	26
Wartkowice	41	44	42
Zadzim	20	26	28

Źródło informacji: dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu poddębickiego

Jak wskazano wcześniej jednym z często występujących powodów objęcia rodziny pomocą jest wystąpienie zjawiska przemocy domowej. Dane w powyższym zakresie przedstawiają się następująco:

Tabela 5. Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” przez zespoły interdyscyplinarne w latach 2021-2023

Gmina/rok	2021	2022	2023
Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”			
Dalików	5	4	2
Pęczniew	8	6	0
Poddębice	9	19	11

Uniejów	12	10	7
Wartkowice	7	7	6
Zadzim	1	1	4
Razem:	42	47	30

Źródło informacji: dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu poddębickiego

Z analizy danych w latach 2021-2023 obserwuje się dynamiczne zmiany w zakresie liczby nowych procedur „Niebieskie Karty”.

Tabela 6. Liczba rodzin objętych pomocą działającego w strukturach PCPR ośrodka interwencji kryzysowej w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
Zgłoszony problem	Liczba rodzin		
Przemoc domowa	55	59	50
Uzależnienia	28	25	16
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	28	21	30

Źródło informacji: dane własne PCPR w Poddębicach

IV. Charakterystyka i analiza rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie

Od 1 stycznia 2012 roku, zgodnie z art. 39 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. rodzina zastępcza:

- **spokrewniona** (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka- dziadkowie i rodzeństwo dziecka);
- **niezawodowa** (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka- dalsza rodzina i osoby obce);
- **zawodowa**, w tym:
 - zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego
 - zawodowa specjalistyczna.

2. rodzinny dom dziecka

Poza podstawowym w/w podziałem można wyróżnić **rodziny pomocowe** (sprawują opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą).

W latach 2021-2023 zaobserwowano, iż głównymi przyczynami umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej na terenie powiatu poddębickiego były: uzależnienie rodziców biologicznych, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodziców. Powyższe ilustruje Tabela 7.

Tabela 7. Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu poddębickiego w latach 2021-2023

Przyczyna umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci		
	2021	2022	2023
Sieroctwo/pólsieroctwo	0	0	1
Porzucenie	0	0	1
Niezaradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (niewydolność rodziców biologicznych)	2	9	1
Uzależnienia	9	13	9
Przemoc w rodzinie	0	0	0
Pobyty rodziców w zakładzie karnym	1	0	0
Niepełnoletność matki	0	0	1

Źródło informacji: dane własne PCPR w Poddębicach

Tabela 8. Liczba rodzin zastępczych w powiecie poddębickim w latach 2021 - 2023

Rodziny zastępcze	2021	2022	2023
spokrewnione	31	35	40
niezawodowe	12	13	13
zawodowe	2	2	1
rodzinne domy dziecka	2	2	3
Razem	47	52	57

Źródło informacji: dane własne PCPR w Poddębicach

W latach 2021 – 2023 liczba rodzin zastępczych w powiecie poddębickim wzrosła z liczby 47 w roku 2021 do liczby 57 w roku 2023.

Tabela 9. Liczba rodzin zastępczych dla dzieci z powiatu poddębickiego w latach 2021-2023 (rodziny na terenie powiatu poddębickiego i na terenie innych powiatów)

Rodziny zastępcze	2021	2022	2023
spokrewnione	29	32	36
niezawodowe	13	12	12
zawodowe	2	2	1
rodzinne domy dziecka	5	5	5
Razem	49	51	54

Źródło informacji: dane własne PCPR w Poddębicach

W latach 2021-2023 liczba rodzin zastępczych dla dzieci z powiatu poddębickiego wzrosła z 49 w roku 2021 do 54 w roku 2023.

Tabela 10. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w powiecie poddębickim w latach 2021-2023

Typ rodziny/rok	2021	2022	2023
spokrewnione	38	43	43
niezawodowe	17	18	21
zawodowe	6	11	2
rodzinne domy dziecka	16	17	23
Razem	77	89	89

Źródło informacji: dane własne PCPR w Poddębicach

W latach 2021 – 2023 liczba dzieci w rodzinach zastępczych w powiecie poddębickim wzrosła z 77 do 89.

Tabela 11. Liczba dzieci z powiatu poddębickiego w rodzinach zastępczych w latach 2021-2023

Typ rodziny/rok	2021	2022	2023
spokrewnione	39	43	39
niezawodowe	15	13	14
zawodowe	6	11	2
rodzinne domy dziecka	21	23	27
Razem	81	90	82

Źródło informacji: dane własne PCPR w Poddębicach

W latach 2021 – 2023 liczba dzieci z powiatu poddębickiego w rodzinach zastępczych wzrosła z 81 dzieci w roku 2021 do 82 w roku 2023.

V. Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie

Pieczka zastępcza może być również sprawowana w formie instytucjonalnej:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej (prowadzonej przez powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania na podst. art. 190);
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej (prowadzonej przez samorząd województwa lub podmiot, któremu samorząd województwa zlecił realizację tego zadania na podst. art. 190);
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego (prowadzonego przez samorząd województwa lub podmiot, któremu samorząd województwa zlecił realizację tego zadania na podst. art. 190).

Skierowanie dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej na pobyt całodobowy może nastąpić po wyczerpaniu wszystkich możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub w rodzinie zastępczej. Pobyt powinien mieć charakter przejściowy, przyjęcie dziecka do placówki następuje na podstawie orzeczenia sądu rodzinnego, na wniosek rodziców lub na wniosek samego dziecka. Na terenie powiatu poddębickiego nie funkcjonuje żadna placówka opiekuńczo-wychowawcza. W sytuacji konieczności wynikającej z orzeczenia sądu dzieci umieszczane są w placówkach na terenie innych, możliwie najbliższych zlokalizowanych

powiatów, tak by rodzice biologiczni mieli możliwość kontaktu z dzieckiem i podejmowania działań celem jego powrotem do domu rodzinnego.

Tabela 12. Liczba dzieci z powiatu poddębickiego przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej (placówkach opiekuńczo-wychowawczych) na terenie innych powiatów w latach 2015-2023.

Liczba dzieci/rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Instytucjonalna piecza zastępcza – placówki opiekuńczo-wychowawcze	6	6	4	3	3	3- w ciągu roku 2- stan na 31.12.2020	1	1	1- do 02.09.2023 0- stan na 31.12.2023

Źródło informacji: dane własne PCPR w Poddębicach

W latach 2015-2023 liczba dzieci umieszczonych w pieczy instytucjonalnej zmniejszyła się o 6 dzieci (z 6 w roku 2015 do 0 na koniec roku 2023).

VI. Usamodzielnieni wychowankowie

Osoba, która ukończyła 18 rok życia w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego i socjalizacyjnego jest objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, jak również poprzez: pomoc na kontynuowanie nauki, pomoc na usamodzielnienie, pomoc na zagospodarowanie, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym mieszkaniu treningowym, pomoc w znalezieniu zatrudnienia, zapewnienie pomocy prawnej i psychologicznej.

Tabela 13. Liczba pełnoletnich wychowanków objętych pomocą w ramach usamodzielnienia w latach 2021-2023

Rodzaj pomocy	2021		2022		2023	
	rodzinnej	instytucjonalnej	rodzinnej	instytucjonalnej	rodzinnej	instytucjonalnej
wychowankowie pieczy zastępczej						
pomoc na kontynuowanie nauki	11	2	16	2	15	1
pomoc na usamodzielnienie	5	2	3	0	4	1
pomoc na zagospodarowanie	4	0	3	0	2	0
pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	0	0	0	0	0	0

Źródło informacji: dane własne PCPR w Poddębicach

W latach 2021-2023 liczba usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej kształtowała się na zbliżonym poziomie. Wychowankowie korzystali głównie z pomocy finansowej: na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie.

Wnioski z analizy pieczy zastępczej w powiecie poddębickim w latach 2021-2023- odniesienie do realizowanego w w/w latach Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w zakresie osiągnięcia zakładanych rezultatów.

1. Analizując dane liczbowe przedstawione powyżej w tabelach należy stwierdzić, iż najwięcej jest rodzin zastępczych spokrewnionych, ponadto analizując tabele: 7-12 można stwierdzić, że w latach 2021-2023 liczba dzieci z powiatu poddębickiego przebywających w pieczy rodzinnej wzrosła o 1 oraz zmniejszeniu uległa liczba dzieci umieszczonych w pieczy instytucjonalnej o 1.
2. W latach 2021-2023 liczba dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu poddębickiego wzrosła o 12, natomiast liczba dzieci z terenu powiatu poddębickiego umieszczonych w rodzinach zastępczych wzrosła o 1.
3. Zakładany limit nowych rodzin zastępczych zawodowych nie został zrealizowany – funkcjonowały 2 rodziny zastępcze zawodowe i 2 rodzinne domy dziecka, nie było konieczności tworzenia nowej rodziny zastępczej zawodowej, wszystkie postanowienia sądu były na bieżąco realizowane. W roku 2023 jedna rodzina zastępcza zawodowa obejmująca pieczę siedmioro wychowanków została przekształcona w rodzinny dom dziecka, stan na 31.12.2023 r.: 3 rodzinne domy dziecka i 1 rodzina zastępcza zawodowa.
4. Coroczne kampanie promujące rodzicielstwo zastępcze przyczyniły się do pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe- w 2021 jedna osoba ukończyła szkolenie dla kandydatów na rodzinę zastępczą niezawodową, w 2022 roku- dwie osoby (małżonkowie) ukończyli szkolenie na rodzinę zastępczą niezawodową. W 2023 pozyskano trzech kolejnych kandydatów na rodziców zastępczych niezawodowych (dwie rodziny)- oczekują na szkolenie.
5. W latach 2021-2023 tylko jedno dziecko pochodzące z terenu powiatu poddębickiego wymagające specjalistycznej opieki przebywało w domu dziecka dla dzieci chorych.
6. W latach 2021 – 2023 nie umieszczono żadnego dziecka w pieczy instytucjonalnej, wszystkie dzieci zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. Powyższe spowodowane było szeroko zakrojonymi działaniami organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, polegającymi na ścisłej współpracy z lokalnymi ośrodkami pomocy społecznej oraz zespołem kuratorskiej służby sądowej celem wyeliminowania potencjalnych zagrożeń umieszczenia dzieci w pieczy instytucjonalnej.

Reasumując: realizacja Programu przyniosła zamierzony efekt w postaci zabezpieczenia wszystkich dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej bez konieczności umieszczania dzieci w pieczy instytucjonalnej a także pozyskanie nowych kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe.

VII. Analiza SWOT

W Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Poddębickim na lata 2024-2026 zastosowano analizę SWOT, jako narzędzie do usystematyzowania mocnych i słabych stron funkcjonowania systemu pieczy zastępczej w powiecie poddębickim, jak również szans i zagrożeń w tym zakresie. SWOT jest techniką analityczną polegającą w najprostszej wersji na pogrupowaniu posiadanych informacji w danym obszarze na cztery kategorie czynników strategicznych:

- S (z ang. strengths)- mocne strony, czyli wszystkie czynniki stanowiące atut, przewagę, zasoby, zaletę w analizowanym obszarze
- W (z ang. weaknesses)- słabe strony, czyli wszystkie czynniki stanowiące słabość, barierę, wadę, utrudnienie w analizowanym obszarze
- O (z ang. opportunities)- szanse, możliwości, czyli wszystkie czynniki stwarzające szansę korzystnej zmiany w analizowanym obszarze
- T (z ang. threats)- zagrożenia, czyli wszystkie czynniki stwarzające w danym obszarze niebezpieczeństwo niekorzystnej zmiany.

Tabela 14. Analiza zasobów i zagrożeń w zakresie pieczy zastępczej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - wykwalifikowana kadra zespołu ds. pieczy zastępczej - praca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej - funkcjonowanie trzech rodzinnych domów dziecka - funkcjonowanie zawodowej rodziny zastępczej - wsparcie specjalistyczne (psycholog, pedagog) 	<ul style="list-style-type: none"> - trudności w pozyskiwaniu nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych - brak mieszkań socjalnych - brak mieszkań treningowych - niska motywacja i aktywność do zmiany usamodzielnianych wychowanków, brak chęci do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, brak motywacji wewnętrznej do działań mających na celu stabilizowanie swojej sytuacji życiowej - niska motywacja rodziców biologicznych w zakresie niwelowania przyczyn umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej i działań celem powrotu dzieci do środowiska naturalnego
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację zadań dotyczących pieczy zastępczej - sprawne działanie współpracy interdyscyplinarnej, w szczególności z lokalnymi ośrodkami pomocy społecznej, zespołem kuratorskiej służby sądowej, szkołami 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca ilość środków finansowych przeznaczonych na rozwój pieczy zastępczej - niewystarczająca liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych - długotrwałe procesy regulowania sytuacji prawnej dziecka

	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość przejmowania rodzin prowadzących rzz i rdd przez inne samorządy mogące oferować wyższe wynagrodzenia i świadczenia - trudności we współpracy z rodzicami biologicznymi w celu powrotu dziecka do rodziny - trudności we współpracy z usamodzielniającymi się wychowankami zastępczych form opieki procesie usamodzielnienia
--	---

Dokonana analiza i zestawienie grup czynników ułatwia planowanie działań i formułowanie wniosków.

Wnioski do programu:

Należy nadal rozwijać system rodzinnej pieczy zastępczej poprzez pozyskiwanie nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych niezawodowych, rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka, a także zapewniać analizę potrzeb i bieżące wsparcie dla wszystkich dotychczas funkcjonujących form rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu, tak by w dalszym ciągu skutecznie ograniczać liczbę dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

VIII. Cel Programu i zadania do realizacji

Głównym celem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Poddębickim jest tworzenie warunków do sukcesywnego rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej.

Cel ten rozwinięty został poprzez cele szczegółowe, które wskazują na główne obszary działania w obrębie zadań wynikających z pieczy zastępczej:

1. Zapewnienie dostatecznej liczby miejsc dla dzieci pozbawionych opieki rodziców biologicznych w rodzinnych formach pieczy zastępczej.
2. Systematyczne wspieranie rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu.
3. Zapewnienie pomocy usamodzielniającym się wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
4. Podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie wiedzy o rodzinnych formach pieczy zastępczej.
5. Systematyczne pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.

6. Ustala się limit nowych rodzin zastępczych zawodowych na następującym poziomie:

Tabela 15. Limit rodzin zastępczych zawodowych

Rok	Liczba rodzin zastępczych zawodowych
2024	0
2025	1
2026	0

Ustalenie limitu rodzin zastępczych zawodowych dokonano w oparciu o rozeznanie potrzeb i dotychczasowe doświadczenia w odniesieniu do liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, a także biorąc pod uwagę brak chętnych kandydatów do pełnienia tej funkcji. Zaznaczyć należy, iż mając na uwadze konieczność rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, ale także ograniczone środki finansowe na funkcjonowanie pieczy zastępczej zakłada się głównie wzrost liczby rodzin zastępczych niezawodowych. Powstanie każdej kolejnej rodziny zastępczej zawodowej wiąże się z zabezpieczeniem większych środków na jej funkcjonowanie (zarówno przez powiat, jak i przez gminy), a podkreślić należy, iż liczba dzieci jaka może pozostawać pod opieką rodziny zastępczej zawodowej czy niezawodowej jest taka sama, tj. 3 dzieci.

Tabela 16. Harmonogram działań dotyczących rozwoju pieczy zastępczej i ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na lata 2024 – 2026

Głównym elementem Programu na poziomie realizacji jest Harmonogram działań, który zakłada plan zadań, wskaźniki monitorujące (mierzące) osiągnięcie zamierzonego celu, realizatorów Programu, instytucje i organizacje współpracujące a także termin realizacji poszczególnych zadań.

Lp.	Cel szczegółowy	Zadanie	Działanie	Realizator/ organizacja, instytucja współpracująca	Wskaźniki monitorujące	Termin realizacji
1.	1. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych w rodzinnych formach pieczy zastępczej	1.1. Promowanie w środowisku lokalnym zastępczych form opieki.	1.1.1. Rozpowszechnienie ulotek, plakatów, kalendarzy i innych materiałów promocyjnych, publikowanie artykułów w lokalnej prasie, indywidualne spotkania i rozmowy z osobami zainteresowanymi tworzeniem pieczy zastępczej.	PCPR, odbiorcy materiałów promocyjnych	Liczba ulotek, Liczba plakatów, Liczba innych materiałów promocyjnych	2024- 2026
			1.1.2. Organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych.	PCPR, organizacje pozarządowe, Ośrodki Adopcyjne	Liczba przeszkolonych kandydatów	2024- 2026
		1.2. Upowszechnianie roli i znaczenia rozwoju rodzinnych,	1.2.1. Tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej (rodziny zastępcze niezawodowe).	PCPR	Liczba nowych rodzin	2024- 2026

		zastępczych form opieki.	<p>1.2.2. Rozwój współpracy lokalnych instytucji działających na rzecz rodziny, mającej na celu pozyskiwanie kandydatów do sprawowania zastępczych form opieki.</p> <p>1.2.3. Promowanie zastępczych form opieki podczas organizowanych imprez okolicznościowych w powiecie poddębickim.</p>	<p>PCPR, lokalne ośrodki pomocy społecznej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna</p> <p>PCPR, Wydział Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych, Inwestycji, Zamówień Publicznych i Promocji Powiatu w Starostwie Powiatowym w Poddębicach</p>	zastępczych niezawodowych	<p>Liczba przedsięwzięć</p> <p>Liczba dzieci zgłoszonych do ośrodków adopcyjnych</p>	<p>2024-2026</p> <p>2024-2026</p>
2.	2.Systematyczne wsparcie rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu	Pomoc dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej oraz osobom tworzącym rodzinną pieczę zastępczą w przezwyciężaniu problemów związanych z opieką nad małoletnimi przebywającymi pod ich opieką.	<p>2.1.1. Zapewnienie rodzinom bezpłatnej pomocy psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej i prawnej.</p> <p>2.1.2. Organizowanie grupy wsparcia dla osób tworzących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodzin pomocowych.</p> <p>2.1.3. Wspieranie rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka przez wolontariuszy.</p> <p>2.1.4. Rozwój pracy zespołowej na rzecz dziecka i rodziny (koordynator rodziny, asystent rodziny, rodziny pomocowe i in.).</p> <p>2.1.5. Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, sądem rodzinnym, organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, w tym przezwyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych.</p> <p>2.1.6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi lokalnie na rzecz dziecka i rodziny.</p>	<p>PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna</p> <p>PCPR</p> <p>PCPR</p> <p>PCPR, lokalne ośrodki pomocy społecznej, szkoły, Sąd Rejonowy</p> <p>PCPR, lokalne ośrodki pomocy społecznej, szkoły, Sąd Rejonowy</p> <p>PCPR/organizacje pozarządowe</p>	<p>Liczba udzielonych porad</p> <p>Liczba spotkań grupy wsparcia</p> <p>Liczba wolontariuszy</p> <p>Liczba wydanych opinii do Sądu, liczba informacji ze szkół</p> <p>Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych z udziałem pracownika PCPR</p> <p>Liczba wspólnych inicjatyw</p>	<p>2024-2026</p> <p>2024-2026</p> <p>2024-2026</p> <p>2024-2026</p> <p>2024-2026</p>	

			2.1.7. Organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje istniejących rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka.	PCPR	Liczba szkoleń, liczba uczestników	2024-2026
			2.1.8. Doskonalenie zawodowe pracowników zatrudnionych w zespole ds. rodzinnej pieczy zastępczej i ośrodka interwencji kryzysowej.	PCPR, RCPS w Łodzi, organizacje pozarządowe	Liczba szkoleń, liczba przeszkolonych pracowników	2024-2026
3.	3. Zapewnienie pomocy usamodzielniającym się wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	Objęcie wsparciem usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	3.1.1. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz pomocy na zagospodarowanie. 3.1.2. Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia oraz mieszkania z zasobów gminy. 3.1.3. Motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy i pomoc w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy	PCPR PCPR PCPR	Kwota udzielonej pomocy Liczba pism popierających przyznanie mieszkania Liczba skierowań do PUP w Poddębicach	2024-2026 2024-2026 2024-2026
4.	4. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie wiedzy o rodzinnych formach pieczy zastępczej.	Poszukiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	Zamieszczanie informacji na stronie Starostwa Powiatowego w Poddębicach i PCPR, prowadzenie kampanii społecznej promującej rodzicielstwo zastępcze	PCPR, Wydział Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych, Inwestycji, Zamówień Publicznych i Promocji Powiatu w Starostwie Powiatowym w Poddębicach	Liczba kandydatów na rodziców zastępczych	2024-2026

IX. Oczekiwane rezultaty realizacji Programu

1. Podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat wartości rodzinnych.
2. Wzmocnienie systemu rodzinnej pieczy zastępczej poprzez współpracę na wielu płaszczyznach z instytucjami działającymi w powiecie poddębickim na rzecz dziecka i rodziny.
3. Skuteczna specjalistyczna pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych, wychowawczych, emocjonalnych i innych, dotyczących rodzin zastępczych.
4. Pozyskanie, kompleksowa diagnoza i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
5. Zwiększenie liczby rodzin zastępczych niezawodowych, realizacja limitu w zakresie nowej rodziny zastępczej zawodowej.
6. Ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
7. Zapewnienie pomocy osobom usamodzielnianym oraz większe wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia, w tym poprzez wsparcie finansowe i rzeczowe.

X. Zakładane źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Poddębickim na lata 2024 – 2026, będą środki finansowe pochodzące z:

- a) budżetu powiatu poddębickiego,
- b) budżetu państwa na zadania zlecone przez administrację rządową,
- c) samorządu województwa,
- d) z budżetów samorządów gmin i innych powiatów, zgodnie z art. 191 ust. 4 i ust. 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- e) innych źródeł.

Kwoty na realizację poszczególnych działań każdorazowo ujmowane i określone są w budżecie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, zgodnie z zatwierdzanymi planami finansowymi na dany rok budżetowy.

XI. Adresaci Programu

Adresatami Programu są:

- dzieci i młodzież przebywające w pieczy zastępczej z terenu powiatu poddębickiego
- rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka funkcjonujące na terenie powiatu poddębickiego
- usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej
- rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej
- kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej
- rodzice biologiczni
- społeczność lokalna.

XII. Realizatorzy Programu

Realizatorem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poddębicach przy współpracy z:

- koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej
- asystentami rodziny
- pracownikami socjalnymi
- rodzinami zastępczymi
- rodzinnymi domami dziecka
- Sądami Rejonowymi
- Starostwem Powiatowym w Poddębicach
- Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Poddębicach
- Urzędami Miast i Gmin z terenu powiatu poddębickiego
- Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu gmin powiatu poddębickiego
- organizacjami pozarządowymi
- Regionalnym Centrum Polityki Społecznej w Łodzi
- szkołami.

Realizacja Programu przebiega w sposób ciągły. Z uwagi na specyfikę pieczy zastępczej realizacja większości zadań w Programie nie może odbywać się okresowo.

XIII. Monitoring i ewaluacja Programu

Koordynatorem „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Poddębickim na lata 2024-2026” jest dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Poddębicach.

Program stanowi dokument otwarty, zmienny i elastyczny co oznacza, że może on podlegać modyfikacji w zależności od zmieniających się problemów społecznych, potrzeb, przepisów prawa oraz środków finansowych. Monitorowanie w/w Programu będzie trwało przez cały okres jego realizacji, odbywać się będzie w oparciu o wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów określone w Programie. Koordynator programu dokona oceny jego realizacji w corocznym sprawozdaniu z efektów pracy, przedkładanym Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu.

Ewaluacja dokonywana będzie na podstawie analizy wskaźników monitorujących skuteczność realizacji celów szczegółowych i efektywności przyjętych założeń. Ponadto będzie ona miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w przygotowywaniu Programu w kolejnych latach. Pozyskane dane umożliwią ocenę wartości Programu oraz pomogą w dalszym jego planowaniu, realizacji i rozwoju działań. Zakłada się, że realizacja Programu przyczyni się do rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej oraz dalszego ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.